

ԱԼԻՍԱ ԴՈՒՄԻԿՅԱՆ

**ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ԵՎ ՎԱՂՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ՈՒՎ ԴԱՐԻ
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵԶ**

ԵՐԵՎԱՆ 2014

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Դոմինիկյան Ալիսա Վաչագանի

ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ԵՎ ՎԱՂՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ
XIX ԴԱՐԻ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ
ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱՇԽԵԱՆ
ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ
105

ARCH. MESROB ASHJIAN
BOOK SERIES
105

Signature

ԵՐԵՎԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
2014

ՀՏԴ 941(479.25)

ԳՄԴ 63.3(22)

Դ 942

Տպագրվում է ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ

Պատասխանատու խմբագիր՝ պատմ. գիտ. դոկտոր

Է. Լ. Դանիելյան

Գրախոսողներ՝ ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ, պատմ. գիտ. դոկտոր

Ա. Ա. Մելքոնյան

պատմ. գիտ. դոկտոր Լ. Ա. Բարսեղյան

ԴՈՒՄԻԿՅԱՆ ԱԼԻՍԱ

Դ 942 Հայոց հին և վաղմիջնադարյան պատմության հիմնահարցերը XIX դարի ֆրանսիական հայագիտության մեջ / Ա. Դումիկյան. - Եր.:

Պատմ. ինստիտուտ. 2014. - 236 էջ:

Գրքում ներկայացված է XIX դարի ֆրանսիական հայագիտության մեջ Հայոց հին և վաղմիջնադարյան պատմության, պատմական աշխարհագրության, մշակութային և քաղաքակրթական, պատմափիլիսոփայական ու պատմակրոնական ոլորտները ներառող հիմնահարցերի ուսումնասիրության կարևոր նշանակությունը հայ պատմագրության և աղբյուրագիտության բնագավառում:

Գիրքը նախատեսված է Հայոց պատմության մասնագետների և ընթերցող լայն շրջանների համար:

ՀՏԴ 941(479.25)

ԳՄԴ 63.3(22)

ISBN 978-99941-73-98-3

© ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտ, 2014

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ. ՀԱՅ ՊԱՏՄԱԳՐԱԿԱՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԸ ՖՐԱՆՍԻԱՑԻ ՀԱՅԱԳԵՏՆԵՐԻ ԵՐԿԵՐՈՒՄ	
1. Հայ պատմագրական ժառանգության արժևորումը Արևելքի պատմության ուսումնասիրության խնդրում	15
2. Մովսես Խորենացու «Պատմութիւն Հայոց»-ի արժևորումը ֆրանսիացի հայագետների երկերում	23
3. Ֆրանսիացի հայագետների մոտեցումը Հայկազունների տոհմաբանության ավանդությանը	31
4. Հայկյան Արամին վերագրված <i>չորս Հայքերի</i> մասին ընդմիջարկության խնդրի Սեն-Մարտենի մեկնությունը	51
ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԴ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑԵՐԸ ՖՐԱՆՍԻԱՑԻ ՀԱՅԱԳԵՏՆԵՐԻ ՄԵԿՆՈՒԹՅԱՄԲ	
1. Հայաստանի պատմաաշխարհագրական ժառանգության ուսումնասիրությունը և արժևորումը	58
2. Մեծ Հայքի հյուսիսային սահմանային գոտու ուսումնասիրության խնդիրը XIX դ. ֆրանսիական հայագիտական և արևելագիտական հետազոտություններում Ա. Տայքը սեպագիր և հին հունական ու հայկական վաղմիջնադարյան սկզբնաղբյուրներում	69
Բ. Մեծ Հայքի Գուգարք նահանգի սահմանային դիրքի և Գուգարաց բռնապետության հարցի շուրջ	85
Գ. Հայաստանին վրացիների կողմից տրված «Սոմխիթ» անվանման հարցի շուրջ	100
ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԴ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ ՍԵՊԱԳԻՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԵԿՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ XIX ԴԱՐԻ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ	
1. Հայաստանի մասին հնագույն վկայությունների լուսաբանումը	112

2. Մովսես Խորենացու «Պատմութիւն Հայոց»-ի նշանակությունը վանի սեպագիր արձանագրությունների հայտնաբերման գործում	126
ԳԼՈՒԽ ԶՈՐՐՈՐԴ. ՀԱՅՈՑ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐԻ ԱՐԺԵՎՈՐՈՒՄԸ	
1. Հայաստանը XVIII-XIX դդ. ֆրանսիացի հայագետների պատմահոգևոր ընկալումներում	138
2. Ֆրանսիացի հայագետների անդրադարձը Հայաստանում վաղ քրիստոնեական զարգացումների պատմական հանգամանքներին	142
3. Հայ գրերի գյուտի և V դարի գրականության արժևորումը	153
4. Ֆրանսիացի ճանապարհորդների անդրադարձը հայերի առևտրատնտեսական և արհեստագործական գործունեությանը	165
Summary	176
Անձնանունների ցանկ	180
Տեղանունների ցանկ	190
Օգտագործված աղբյուրների և գրականության ցանկ	201

Դումիկյան Ալիսա Վաչագանի

**ՀԱՅՈՑ ՀԻՆ ԵՎ ՎԱՂՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՅԵՐԸ XIX ԴԱՐԻ
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ**

Համակարգչային ձևավորումը՝ Ն. Ադամյանի
Տպագրիչ՝ Լ. Մուրադյան

Ստորագրված է տպագրության 10.12.2014 թ.
Տպաքանակը՝ 200 օրինակ

**ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ НАН РА
INSTITUTE OF HISTORY OF NAS RA**

ՀՀ, 0019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյան պող. 24/4
RA, 0019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна 24/4
24/4, Marshal Baghramyan ave., 0019, Yerevan
<http://www.academhistory.am>